

Valori și tradiții astriste

"Lecția" dr. Traian G. Dascăl

Prof. Petru ISTRATE,
secretar al Despărțământului
Central Astra Brașov

Gazeta - 170 de ani

Am avut marea bucurie să fiu invitat să particip la mai multe adunări ale Despărțământului născuțean al Astei, împreună cu colegii de la Săcele, Blaj, Cluj, Sibiu, Beclean, Bistrița, la acțiunile organizate în mai multe localități precum: Năsăud, Ilva Mare, Măgura, Beclean, Rebrîșoara. Cea mai mare bucurie și surpriză am avut-o în localitatea Cristești Ciceului, cu ceva vreme în urmă, unde am fost invitat de dr. Traian G. Dascăl, reputat stomatolog, cunoscut pe Valea Someșului ca un adevărat mecenă îndrăgostit de artă și, mai ales, de sculptură, dornic să realizeze lucruri deosebite în această direcție.

În localitatea amintită, am asistat la inaugurarea unui număr de șapte monumente (busturi și statui) - "Lupa Capitolina", "Crucea eroilor Unirii", busturile lui Andrei Mureșanu,

George Coșbuc, Karoly Torma, donate de doctorul Traian G. Dascăl, fiu al acestor meleaguri din județul Bistrița-Năsăud, toate costurile fiind suportate de astristul de excepție amintit, care și-a cheltuit toată averea pentru a immortaliza prin această modalitate personalitățile marcante din acest colț de țară românească. Să reținem că, până în acest an, 2008, a subvenționat amplasarea a 26 de statui în mai multe localități, printre care Năsăud, Dej, Bistrița, Leșu, Maiuru etc. Este vorba de Eminescu și Veronica Micle, la Năsăud și Bistrița, de regele Ferdinand la Năsăud, Lupa Capitolina, la Dej, Leșu, Justin Ilieși la Maiuru, Eminescu și Veronica Micle, la Beclean etc. A mai donat statui și busturi localităților Anieș, Zagra, Poiana Ilvei, Nușeni, Chiuiești, iar în luna mai va inaugura, la Școala din Cristești Ciceului, încă două busturi: Eminescu și Ion Creangă.

La inaugurarea multora au participat personalități de seamă ale culturii românești cum sint academicienii Dumitru Protase, Horea Colan, prof.

univ. dr. docent Crișan Mircioiu, prof. univ. dr. Barbu Bălan, general în rezervă Alexandru Găină, numeroși astristi din Dej, Năsăud, Blaj, Iași, Brașov.

Merită să amintim că dr. Traian G. Dascăl este cetățean de onoare în 7 localități. Monumentele pe care le-a ridicat fiind considerate "adevărate odrasle", el neavând copii. Speră ca astfel oamenii din această zonă, în special țăranii, să înțeleagă mai bine istoria neamului nostru.

Academicianul Dumitru Protase, fost elev al Liceului "George Coșbuc" (azi colegiu), a subliniat în alocuțiunea rostită cu prilejul inaugurării statuii "Lupa Capitolina" din localitatea Maiuru ("cuibul visurilor", cum a denumit-o marele romancier Liviu Rebreanu, care și-a petrecut copilăria în această localitate): "Îl felicit pe acest deosebit prieten care și-a făcut un crez din la ridica în toată Țara Năsăudului simbolul latinității poporului român! Evenimentul se constituie într-un jalon al conștiinței noastre ca devenire istorică în aceste părți ale Europei, în

La Brașov nu se poate!

"Eminescu: Arătați-mi un oraș mai poetic ca Brașovul!"

cadru unui proces definitiv pentru mândria noastră de a fi latini la origini".

Prin tot ce a realizat, dr. Traian Gheorghe Dascăl, membru de onoare al Despărțământului Astra Năsăud și Brașov, a oferit o lecție de istorie adevărată. Oare când vom găsi și noi un sponsor brașovean care să ne sprijine în

realizarea unui bust sau a unei statui dedicate nemuritorului Eminescu, căruia îi datorăm cea mai frumoasă și mai onorantă apreciere asupra urbei noastre: "arătați-mi un oraș mai patriotic decît Brașovul". Preocupări există și din partea Despărțământului nostru, dar fără niciun rezultat pînă în prezent.

Din istoria presei brașovene

Un simbol - "Gazeta Transilvaniei"

Dr. Ruxandra Nazare,
Biblioteca Județeană
"George Barițiu"

Activitatea de ziarist a lui
George Barițiu

Cu scopul de a reflecta știrile locale, Barițiu a recrutat, încă din 1838, corespondenți permanenți în principalele localități transilvănene și bănățene: Sibiu, Blaj, Cluj, Arad, Deva, Baia Mare, Reghin, Hunedoara, Borsec, Zalău, Roșia, Miercurea, Aiud, Sf. Gheorghe, Odorhei, Turda, Făgăraș, Timișoara, Lugoj. În spațiul extracarpatic a avut astfel de corespondenți în București, Craiova, Roman și Iași. În timp, numărul corespondenților a sporit. În lipsa informațiilor de actualitate direct de

la sursă, Barițiu a practicat preluarea lor din zărele săsești și maghiare din Transilvania ("Siebenbürger Bote" - Sibiu, "Siebenbürger Wochenblatt - Brașov, "Erdélyi Hirado", "Erdélyi Hirlap", "Mult és Jelen" - Cluj), din cele românești ("Curierul" bucureștean și "Albina" ieșeană), precum și din presa internațională franceză, engleză, germană și maghiară ("Journal de Débats", "Moniteur Universel", "Standard", "Morning Chronicle", "Allgemeine Zeitung", "Oesterreichischer Beobachter", "Adler", "Agramer Zeitung", "Wiener Zeitung", "Hazai és Külföldi Tudósítások", "Hirnök", "Jelenkor"). În 1841, Barițiu declara că se informa asupra actualității din peste 30 de jurnale, multe obținute prin "cabinetul" lui J. Gött, care făcea abonamente la 50 de publicații politice și literare pentru cititorii săi. La 13 februarie 1839, Barițiu a înființat o

rubrică nouă, poșta redacției, prin care dialoga cu publicul foilor redactate de el. Tirajul publicațiilor brașovene românești era de 400 exemplare în 1838, aproape 500 în 1839, peste 650 în 1842 și 800 de exemplare în 1847. Abonații se repartizau astfel după originea geografică în 1838: 143 din Transilvania, 95 din Banat, 54 din Muntenia, 78 din Moldova. În 1842, 148 proveneau din Transilvania, 73 din Banat, 149 din Moldova și 265 din Muntenia. În această primă perioadă, "Gazeta" a avut mai mulți abonați în Țara Românească și Moldova decît în Transilvania, și a atras colaborarea intelectualilor moldo-munteni, fiind cel dintîi ziar care a depășit granițele politice din epocă (V. Netea, *op. cit.*, p. 102, 105-106; G. Em. Marica, *op. cit.*, p. 9). Expedierea foilor, înscrierea abonaților și încasarea abonamentelor se făceau prin intermediul agenților de poștă, consulatelor austriece,

librăriilor din București și Iași, și reprezentanților foilor dintre prietenii și colaboratorii redactorului, căruia li se acorda o comision de 5%. Dintre acești difuzori și colectori, colaboratorii cu predilecție au asigurat răspîndirea presei lui Barițiu, confruntată adesea cu interdicții oficiale de circulație pe teritoriul statelor românești. Prin calitatea informațiilor, structură, tematică, orientare, interesul manifestat față de chestiunile sociale și agrare, și concepția în problemele naționale, "Gazeta" redactată de George Barițiu s-a remarcat în ziaristica epocii. George Em. Marica apreciază contribuția ei de prim rang și o consideră "cea mai mare realizare jurnalistică din prima jumătate a secolului trecut" (V. Netea, *op. cit.*, p. 102, 105-106; G. Em. Marica, *op. cit.*, p. 17).

(va urma)

Brașoveni în Enciclopedia Muzicii Românești

Constantin Bobescu - compozitor, violonist și dirijor

(n. 21.V.1899, Reni/Basarabia - m. 26.V.1992, Sinaia, înmormîntat în București)

Muzică vocală: Și cînd treci pe lângă mine (1918), voce și pian, versuri de Ștefan Ionescu-Bălcești; L'orsque tu dors (1920), voce și pian; La mormîntul unei tinere fete (1922), voce și pian; Legenda și Eva (1924), voce și pian, versuri de Lucian Blaga; Două melodii pentru voce și pian (1931), versuri de Procopiu-Lolank; Basm (1932), voce și pian; Brațul (1935), voce și pian, versuri de Focșeanu; Noaptea sfîntă (1937), voce și pian (orchestră); Cîntecul primăverii (1937), voce și pian/orchestră, versuri de Horia Furtună; Greierele și furnica (1954), voce și pian/orchestră, versuri de Tudor Arghezi.

Prelucrări, transcripții, aranjamente: Barbu Lăutarul (1919), aranjament pentru voce și pian, versuri de Vasile Alecsandri, cuplete de Constantin Anastasiu. Craiova, Tip. Samitca, 1919 (Cuprinde: Eu sînt Barbu Lăutarul; Chiu și vivat fericiți; Taci mireasă nu mai plînge; Arde rochița pe tine; Rigoletto: La donna e mobile; Lelele roșie la obraz; Draği boieri de lume nouă); Sonata Kreutzer de L. v. Beethoven (1935), transcripție pentru orchestră; Rapsodia Română de Ciprian Porumbescu (1953), transcripție pentru orchestră; Aria de J.S. Bach (1955), prelucrare pentru cor de copii; Preludiu și Allegro de G. Pugnani (1968), transcripție pentru vioară și orchestră; Folies d'Espagne de A. Corelli (1968), transcripție pentru vioară și orchestră; Sonata în mi minor pentru vioară și pian de Fr. Veracini (1968), transcripție pentru vioară și orchestră; Ciacciona de G. B. Vitali (1968), transcripție pentru vioară și orchestră; Humoreska de A. Dvorak (1968), transcripție pentru vioară și orchestră; Dans spaniol de Manuel de Falla (1968), transcripție pentru vioară

și orchestră; Sonata pentru vioară și pian de C. Franck (1975), transcripție pentru orchestră; Valurile Dunării de Iosif Ivanovici (1977), transcripție și orchestră; Souvenir from Romania (ST-ECE 01302); Scherzo în si bemol minor de Chopin (1977), transcripție pentru orchestră; Hora staccato de Grigoraș Dinicu (1977), transcripție și aranjament vocal pentru mezzosoprană/soprană de coloratură și orchestră; versuri de Constantin Bobescu.

Memorialistică: O viață... Un destin... Neпоіlor mei Alexandra și Costin. Ediție realizată de Florica Gheorghescu. București, Edit. Niculescu, 1999.

Muzician de o prodigioasă activitate artistică (a dirijat și a cîntat la vioară pînă la vârsta de aproape 70 de ani), C.B. a scris în toate genurile și

formele muzicale, lăsînd o moștenire creatoare de mare diversitate și accesibilitate. Născut și crescut în mediul teatrului muzical, a manifestat o predilecție specială pentru muzica vocală (baladele, poemele, poveștile pentru copii impunîndu-l printre maeștrii genului). Evident orchestrator (fusesse discipolul lui Vincent d'Indy), a dat viață multor piese camerale străine de largă popularitate, precum și unor cîntece de masă de compozitori români, păstrate în Fonoteca Radiodifuziunii Române. Dirijor cu vastă experiență profesională, C. B. mergea la esența partiturilor, fără finisaje tehnice și detalii de nuanțe. Gestul său larg, sigur, urmărea atent discursul muzical, de o impecabilă logică și expresivitate, instrumentiștii cîntînd sub bagheta sa fără crispare, lejer, cu multă dăruire. Experiența de

violonist l-a impus în acompaniamentele orchestrale, remarcabile prin echilibru, suplețe și precizie ritmică. Sunetul generos, vibrant, rotund, a conferit interpretărilor sale violonistice o talmăcire caldă, comunicarea vie cu publicul fiind una dintre calitățile primordiale ale artei sale interpretative. C. B. s-a bucurat de-a lungul vieții de o caldă prețuire din partea colegilor de breaslă, fiind o fire veselă, dăruitoare, și întruchipînd prototipul artistului cu har înnăscut. (va urma)

(Din "Enciclopedia Muzicii Românești", vol. 2 (B) de Viorel Cosma, în colaborare cu Luminița Vartolomei și Constantin Catrina; lucrarea se poate procura la telefon 021/313.29.93)

Poesis

GOCSMAN JUDITH

Iubirea

Iubesc stropii ce-ți picură ochii!
Din zborul păsărilor
Cu un alint eu te cuprind
În brațe calde de primăvară.
Azi ride floarea deschisă la soarele auriu
Sînt inundate pădurile în culori multicolore
Un vis șăgalnic cărare îmi devine
Ce-mi poartă pașii
Cu pași repezi către tine!

Îndrăgostită

Fug fluturii cu miile spre cer
Din seva iubirii se hrănește alergarea
Și păsările cugetă după un vers
Apari tu cînd se înfiripă libertatea.
Libertatea petalei de a cădea senin pe sol
Și a visărilor nebune ce-și iau zborul
Toată această aglomerație de viață
Ți-o dăruiesc ție
Ce naști și faci să cînte universul în topire!